

Bruselj, 13. maj 2024
(OR. en)

9804/24

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0405(NLE)

EDUC 166
JEUN 108
SPORT 52
SOC 353
EMPL 202
COMPET 538
RECH 222

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Priporočilo Sveta „Evropa in mobilnost“ – priložnosti za učno mobilnost za vsakogar

V prilogi vam pošiljamo navedeno priporočilo, ki ga je Svet (izobraževanje, mladina, kultura in šport) sprejel na seji 13. maja 2024.

Priporočilo Sveta

„Evropa in mobilnost“ – priložnosti za učno mobilnost za vsakogar (besedilo velja za EGP)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti členov 165 in 166 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

1. V Rimski izjavi z dne 25. marca 2017 so se voditelji in voditeljice EU zavezali, da si bodo prizadevali za Unijo, kjer bodo mladi deležni najboljše izobrazbe in usposabljanja ter bodo lahko študirali in našli zaposlitev po vsej celini.
2. Učna mobilnost se je izkazala za zelo dragoceno za učeče se pri pridobivanju kompetenc¹, potrebnih za osebni, izobrazbeni in profesionalni razvoj. Čezmejne učne izkušnje povečujejo medkulturno razumevanje in prispevajo k razvoju skupne evropske identitete. Organiziranje učne mobilnosti, tako vhodne kot izhodne, je tudi močna spodbuda za ustanove za izobraževanje in usposabljanje ter izvajalce neformalnega in priložnostnega učenja, da izboljšajo kakovost učne ponudbe.

¹ V skladu s Priporočilom Sveta z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (UL C 189, 4.6.2018, str. 1) so kompetence opredeljene kot kombinacija znanja, spretnosti in odnosov.

3. Učna mobilnost je pomembna pri odpravljanju pomanjkanja spretnosti v EU, zlasti pomanjkanja tistih spretnosti, ki so potrebne za zeleni in digitalni prehod ter za prehod učečih se na trg dela. Učenje na delovnem mestu, vključno z obdobji, preživetimi v drugi državi, je koristno za pridobivanje spretnosti in zaposljivost.
4. Zagotavljanje priložnosti za učno mobilnost za vsakogar je ključno za uresničitev evropskega izobraževalnega prostora in doseganje ciljev strategije EU za mlade 2019–2027. V Sporočilu Komisije z dne 30. septembra 2020 o uresnitvi evropskega izobraževalnega prostora² do leta 2025 sta bila napovedana posodobitev okvira učne mobilnosti³ in oblikovanje okvira politike za učno mobilnost učiteljev, da bi se več učečim ter učiteljem omogočilo sodelovanje v mobilnosti. To priporočilo posodablja Priporočilo Sveta z dne 28. junija 2011 – Mladi in mobilnost – spodbujanje učne mobilnosti mladih z namenom okrepitve njegovih določb, razširitve priložnosti za učno mobilnost – z mladih na učeče se vseh starosti, izobraževalce in osebje – ter obravnavanja novih učnih vzorcev, vključno s kombiniranim učenjem.
5. Ena od strateških prednostnih nalog resolucije Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030)⁴ je bila vsesplošno uresničevanje načela vseživljenjskega učenja in mobilnosti. V Resoluciji Sveta o Evropskem izobraževalnem prostoru: Vizija do leta 2025 in pozneje⁵ je poudarjeno, da sta opredelitev in odprava preostalih ovir za mobilnost pri učenju in poučevanju ob hkratnem spodbujanju inkluzivne, trajnostne in uravnotežene mobilnosti ključni za polno uresničitev evropskega izobraževalnega prostora.

² COM(2020) 625 final.

³ Kot je navedeno v Priporočilu Sveta z dne 28. junija 2011 – Mladi in mobilnost – spodbujanje učne mobilnosti mladih (UL C 199, 7.7.2011, str. 1).

⁴ UL C 66, 26.2.2021, str. 1.

⁵ UL C 185, 26.5.2023, str. 35.

6. Podatki, ki jih je zbral Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop), kažejo, da morajo države okrepiti svoja prizadevanja za izboljšanje svoje uspešnosti v smislu zagotavljanja celovite podpore mobilnosti učečih se v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, zlasti vajencev. Analiza nacionalnih načrtov za izvajanje⁶ Priporočila Sveta z dne 24. novembra 2020 o poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU) za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost⁷ kaže, da je samo približno polovica vseh držav članic v ospredje postavila ukrepe za povečanje mobilnosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju.
7. Iz analize⁸ izvajanja Priporočila Sveta z dne 15. marca 2018 o evropskem okviru za kakovostna in učinkovita vajeništva⁹ ter dokazov Cedefopa¹⁰ izhaja, da mobilnost vajencev še vedno ni zadosti razvita in da je treba storiti več, da se vajencem omogoči sodelovanje v izmenjavah v okviru mobilnosti.
8. Svet je v sklepih o izboljšanju mobilnosti učiteljev in mentorjev, zlasti evropske mobilnosti, med začetnim in nadaljnjim izobraževanjem in usposabljanjem¹¹ pozval k spodbujanju in širitvi mobilnosti, da bi postala skupna značilnost usposabljanja in poklicne poti učiteljev in mentorjev.

⁶ Cedefop, Skupna prizadevanja za privlačno, inkluzivno, inovativno, prožno in prilagodljivo PIU (*Working together towards attractive, inclusive, innovative, agile and flexible VET*), Informativno obvestilo Cedefop, 2023.

⁷ UL C 417, 2.12.2020, str. 1.

⁸ Uresničevanje evropskega okvira za kakovostna in učinkovita vajeništva – izvajanje priporočila Sveta v državah članicah, SWD(2021) 230 final.

⁹ UL C 153, 2.5.2018, str. 1.

¹⁰ Cedefop, Dejavniki, ki pospešujejo ali zavirajo čezmejno dolgotrajno mobilnost vajencev: dokazi iz raziskav na ravni držav in projektov (*Enablers and disablers of cross-border long-term apprentice mobility: evidence from country- and project-level investigations*), Referenčna zbirka Cedefop št. 120, Urad za publikacije, Luksemburg, 2021.

¹¹ UL C 167, 21.4.2022, str. 2.

9. Analiza izvajanja strategije EU za mlade¹² kaže, da si je treba bolj prizadevati za to, da se vsem mladim in mladinskim delavcem omogoči dejanski dostop do priložnosti za mobilnost, vključno s prostovoljstvom v sektorju civilne družbe. Nadalje si je treba prizadevati tudi za učinkovite sisteme vrednotenja kompetenc, pridobljenih z neformalno in priložnostno učno mobilnostjo, v sinergiji s Priporočilom Sveta z dne 5. aprila 2022 o mobilnosti mladih prostovoljcev v Evropski uniji¹³.
10. Pomanjkanje znanja tujih jezikov ostaja ena od ovir za pridobivanje izkušenj učne mobilnosti, študij in delo v tujini ter odkrivanje kulturne raznolikosti Evrope v celoti. Hkrati lahko krepitev poučevanja in učenja tujih jezikov ter ponujanje programov, ki se izvajajo v tujem jeziku, učeče se iz drugih držav spodbudijo, da se odločijo za učno mobilnost. V zvezi s tem je pomembno izkoristiti digitalne tehnologije, vključno z umetno inteligenco.

¹² Delovni dokument služb Komisije, ki je spremlni dokument k Poročilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o izvajanju strategije EU za mlade (2019–2021), SWD(2021) 286 final.

¹³ UL C 157, 11.4.2022, str. 1.

11. V Sklepih Sveta o nadaljnjih ukrepih za uresničitev avtomatičnega vzajemnega priznavanja kvalifikacij v izobraževanju in usposabljanju¹⁴, ki so temeljili na poročilu o izvajanju Priporočila Sveta o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobj v tujini¹⁵, je navedeno, da je učna mobilnost v EU še vedno otežena zaradi nezadostnega avtomatičnega vzajemnega priznavanja kvalifikacij in izidov iz učnih obdobj v tujini¹⁶. Na področju visokošolskega izobraževanja so nacionalni organi dosegli velik napredek v smislu razumevanja koncepta avtomatičnega vzajemnega priznavanja. Vendar sta pomanjkanje doslednih nacionalnih pristopov in preglednosti pomembna dejavnika, ki študente odvrata od sodelovanja v dejavnostih mobilnosti.
12. Spodbujanje učne mobilnosti s tretjimi državami lahko poveča privlačnost evropskih sistemov izobraževanja in usposabljanja za preostali svet ter privabi talente v njihove ustanove za izobraževanje in usposabljanje. Mednarodno sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju, vključno z učno mobilnostjo, ima bistveno vlogo pri doseganju geopolitičnih prednostnih nalog EU, zlasti strategije Global Gateway, in izpolnjevanju ciljev trajnostnega razvoja do leta 2030.
13. Še posebej pomembno je spodbujanje dostopa ljudi z manj priložnostmi do učne mobilnosti, ta cilj inkluzije pa je v središču programov Erasmus+ za obdobje 2021–2027 in Evropska solidarnostna enota. Ključnega pomena je, da se ta cilj okrepi v okviru teh programov in, kjer je to mogoče, razširi na ostale programe učne mobilnosti po vsej EU.

¹⁴ UL C 185, 26.5.2023, str. 44.

¹⁵ COM(2023) 91 final.

¹⁶ Opredelitvi pojmov „avtomatično vzajemno priznavanje kvalifikacije“ in „avtomatično vzajemno priznavanje izidov iz učnega obdobja v tujini“, tako na visokošolski ravni kot na ravni višjega sekundarnega izobraževanja in usposabljanja, sta določeni v Prilogi k Priporočilu Sveta z dne 26. novembra 2018 o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobj v tujini (UL C 444, 10.12.2018, str. 1) in se v celoti uporabljata za to priporočilo.

14. Cilj pobude Evropske univerze je 50-odstotna mobilnost med sodelujočimi institucijami, trenutno pa se preskušajo evropska merila za podelitev oznake skupne evropske diplome, kar bi lahko spodbudilo tudi vključitev mobilnosti v izobraževalne programe. Povečani proračun programa Erasmus+ za obdobje 2021–2027 podpira cilj EU, da se več študentov vsaj enkrat med študijem spodbudi k sodelovanju v učni mobilnosti z večjim naborom oblik mobilnosti, vključno s kombiniranimi intenzivnimi programi in kratkoročno kombinirano mobilnostjo. Zato je pomembno povečati cilj 20-odstotne učne mobilnosti, ki je bil prvotno določen leta 2009 v okviru bolonjskega procesa. Orodja, ki so bila razvita po tem, in ukrepi, predlagani v tem priporočilu, skupaj tvorijo potrebne okvirne pogoje za sodelovanje vsaj 23 % diplomantov visokega šolstva v učni mobilnosti.
15. V zadnjem desetletju so se učni vzorci spremenili, tudi kot posledica pandemije COVID-19, ki je spodbudila virtualno in kombinirano učenje. Razširitev priložnosti za učno mobilnost na učeče se, izobraževalce in osebje v vseh sektorjih izobraževanja in usposabljanja ter mladinskem in športnem sektorju v formalnih, neformalnih in priložnostnih okoljih je spodbudila tudi razvoj prožnih oblik učne mobilnosti.
16. Še naprej bi bilo treba podpirati uravnoteženo mobilnost raziskovalcev, zlasti tistih na začetku poklicne poti, da se izboljša njihov osebni in profesionalni razvoj v korist konkurenčnosti evropskega sistema raziskav in inovacij.

17. To priporočilo naj bi prispevalo k uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025. Vizija kakovostnega izobraževanja in usposabljanja vključuje spodbujanje svobode mobilnosti učečih se, izobraževalcev in osebja, zlasti ljudi z manj priložnostmi, ter svobode medsebojnega povezovanja ustanov v Evropi in zunaj nje. Inkluzivni in pravični sistemi izobraževanja in usposabljanja bi morali podpirati kohezivne družbe, postaviti temelje za aktivno državljanstvo in izboljšati zaposljivost. To priporočilo države članice poziva, naj vzpostavijo omogočitevne pogoje za učno mobilnost, odpravijo ovire in poskrbijo za spodbude, ki so prilagojene posebnim potrebam učečih se, izobraževalcev in osebja v različnih sektorjih.
18. Cilj tega priporočila je tudi olajšati večje sodelovanje s ključnimi tretjimi državami, kot je predvideno v pobudi partnerstev za privabljanje talentov, ter EU promovirati kot privlačno destinacijo za talente iz tretjih držav za učenje, usposabljanje in študij.

19. Priporočilo opozarja na obstoječe sinergije in dopolnjevanja med programi EU, ki obravnavajo učno mobilnost, kot sta programa Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota, in drugimi instrumenti financiranja na ravni EU ter mednarodni, nacionalni in regionalni ravni, kot so skladi kohezijske politike EU, zlasti Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski socialni sklad plus s pobudo ALMA (angl. Aim, Learn, Master, Achieve).
20. Cilj tega priporočila je tudi spodbuditi učno mobilnost učiteljev in vajencev, in sicer s posebnima okviroma politike, kot je opredeljeno v prilogah. Šole se srečujejo s pomanjkanjem učiteljev in učna mobilnost bi morala povečati privlačnost tega poklica. Učitelji z izkušnjo mobilnosti lahko postanejo vzorniki za učeče se ter lahko prispevajo k spodbujanju transnacionalnega in mednarodnega sodelovanja. Svet je v sklepih o izboljšanju mobilnosti učiteljev in mentorjev, zlasti evropske mobilnosti, med začetnim in nadaljnjim izobraževanjem in usposabljanjem poudaril pozitiven učinek učne mobilnosti v tujini na profesionalni razvoj učiteljev ter sisteme izobraževanja in usposabljanja ter opredelil ovire za mobilnost. Tudi vajenci se srečujejo s specifičnimi ovirami, povezanimi s posebnostmi učenja na delovnem mestu. Njihova mobilnost bi morala pomagati odpraviti vrzeli v spretnostih, podpreti zeleni in digitalni prehod ter povečati zaposljivost, zlasti med mladimi –

PRIZNAVA NASLEDNJE:

21. V tem priporočilu se kot izhodišče uporablja pojem „učna mobilnost“, kot je opredeljena v Uredbi (EU) 2021/817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Erasmus+, programa Unije za izobraževanje in usposabljanje, mladino ter šport, ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1288/2013¹⁷, tj. fizična selitev v državo, ki ni država prebivališča učečega se, zaradi študija, usposabljanja ali neformalnega oziroma priložnostnega učenja. „Učna mobilnost“ v smislu tega priporočila zajema vse vrste dolgoročne in kratkoročne učne mobilnosti, vključno z mobilnostjo posameznikov in skupinsko mobilnostjo, kombinirano mobilnostjo (vključno z njenimi virtualnimi komponentami), kreditno mobilnostjo in mobilnostjo za pridobitev diplome. Zajema učeče se, izobraževalce in osebe v vseh sektorjih vseživljenjskega učenja, vključno z vzgojo in varstvom predšolskih otrok, šolskim izobraževanjem, visokošolskim izobraževanjem, poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter izobraževanjem odraslih, ter mlade¹⁸, mladinske delavce in zaposlene v športu¹⁹ znotraj in zunaj področja delovanja programa Erasmus+. To priporočilo zajema tako učno mobilnost znotraj EU kot tudi mednarodno učno mobilnost iz EU.

¹⁷ UL L 189, 28.5.2021, str. 1.

¹⁸ Če se za izhodišče uporabijo različne možnosti za mobilnost mladih, ki jih ponujata programa Erasmus+ (Mladi) in Evropska solidarnostna enota, se učna mobilnost v mladinskem sektorju nanaša na učno mobilnost mladih, mladinskih delavcev in prostovoljcev v okviru neformalnega in priložnostnega učenja. Za namene tega priporočila učna mobilnost v mladinskem sektorju vključuje tudi druge nacionalne programe mobilnosti.

¹⁹ V okviru ključnega ukrepa 1 programa Erasmus+ na področju športa je učna mobilnost v športnem sektorju opredeljena kot mobilnost osebja športnih organizacij, zlasti v množičnih športih, ki ima možnost, da izboljša svoje kompetence in kvalifikacije ter pridobi nove spretnosti s preživljanjem določenega obdobja v tujini, in tako prispeva h krepitvi zmogljivosti in razvoju športnih organizacij. S tem ukrepom se podpira profesionalni razvoj trenerjev in drugega osebja (tako plačanega osebja kot prostovoljcev) v množičnem športu. Za namene tega priporočila učna mobilnost v športnem sektorju vključuje tudi druge nacionalne programe mobilnosti.

22. Mobilnost učečih se, izobraževalcev in osebja, ki se je od vzpostavitve evropskega izobraževalnega prostora okrepila, pozitivno vpliva na izobraževanje in usposabljanje. Mobilnost za pridobitev diplome v visokošolskem izobraževanju in mobilnost v poklicnem izobraževanju in usposabljanju lahko predstavljata izziv za nekatere sisteme izobraževanja in usposabljanja, ki imajo velik priliv učečih se ali vajencev, ali za tiste države, ki jim grozi beg možganov, kar povzroči, da se veliko nadarjenih posameznikov odloči za študij ali začetek vajeništva v tujini in nato tam tudi ostane.
23. Pri cilju učne mobilnosti²⁰ v visokošolskem izobraževanju spadajo med zajete ukrepe mobilnosti: izhodna mobilnost za pridobitev diplome, najmanj trimesečna izhodna kreditna mobilnost ali 15 kreditnih točk iz evropskega sistema prenašanja in zbiranja kreditnih točk (ECTS) (vključno z mobilnostjo med pripravništvom in študijsko mobilnostjo) ter krajša izhodna mobilnost, ki traja manj kot tri mesece in predstavlja vsaj tri kreditne točke iz ECTS. Ti ukrepi mobilnosti so lahko v celoti fizični ali kombinirani, tj. da združujejo virtualno in fizično komponento. Cilj se izračuna na ravni diplomantov, in sicer kot delež diplomantov, ki vsaj enkrat med študijem sodelujejo v učni mobilnosti. Glede na navedene elemente se s tem priporočilom poziva Komisijo, naj do leta 2026 predloži predlog posodobljene metodologije za merjenje deleža diplomantov z izkušnjo učne mobilnosti v visokošolskem izobraževanju v tujini.

²⁰ Kazalnik bo temeljil na podatkih o mobilnosti, pridobljenih iz zbirke administrativnih podatkov Unesca, OECD in Eurostata (UOE).

24. Da bi se odzvali na pozive²¹ po določitvi ambicioznejšega cilja od trenutnega 8-odstotnega cilja glede učne mobilnosti v tujini za učeče se v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, se v tem priporočilu predlaga, da se cilj glede udeležbe učečih se v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, vključno z vajenci, poveča na vsaj do 12 % do leta 2030. Cilj za poklicno izobraževanje in usposabljanje²² temelji na kazalniku, opredeljenem v Priporočilu Sveta z dne 24. novembra 2020 o poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU) za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost. Ta se določi kot delež učečih se, ki sodelujejo v učni mobilnosti v koledarskem letu, in sicer kot delež kohorte diplomantov poklicnega izobraževanja in usposabljanja v istem letu. Vključuje udeležence v priložnostih za prožno mobilnost, kot so na voljo v okviru programa Erasmus+ (npr. kratkoročna, skupinska in kombinirana mobilnost, mobilnost v zvezi z udeležbo na tekmovanjih v spretnostih) ali drugih programih mobilnosti.

²¹ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 17. decembra 2020 o priporočilu Sveta o poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU) za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost (2020/2767(RSP)).

²² Kazalnik bo temeljil na podatkih o mobilnosti iz programa Erasmus+ in podatkih o diplomantih poklicnega izobraževanja in usposabljanja iz zbirke podatkov UOE. Če so na voljo in le če so predloženi podatki primerljivi s podatki programa Erasmus+, bi se lahko podatki iz programov mobilnosti nacionalnih organov, vključno s podatki o trajanju mobilnosti, uporabili tudi za dopolnitev podatkov iz programa Erasmus+. Kadar so vključeni podatki nacionalnih organov, bi moralo to biti pregledno označeno.

25. Svet ponovno potrjuje svojo trdno zavezanost inkluzivni učni mobilnosti in izraža politično ambicijo, da si v zvezi s tem zastavi cilj. Da bi to lahko storili, je potrebna metodologija za merjenje deleža ljudi z manj priložnostmi med vsemi učečimi se, ki sodelujejo v učni mobilnosti v tujini. Svet zato ponovno poziva Komisijo, naj na podlagi strokovnega mnenja stalne skupine za kazalnike in merila ter z njeno pomočjo pripravi predloge možnih kazalnikov ali ciljev na ravni EU na področju inkluzije in pravičnosti²³. V podporo zavezi Sveta se državam članicam priporoča, da si prizadevajo, da bi do leta 2027 skupaj dosegle vsaj 20-odstotni delež ljudi z manj priložnostmi med vsemi učečimi se, ki sodelujejo v učni mobilnosti v tujini. Za oceno tega bi se lahko uporabili podatki, ki so trenutno na voljo v okviru programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota. Ti podatki nikakor ne zajemajo vseh vrst učne mobilnosti v tujini, vendar bi se lahko uporabili kot najbližji približek, ki je trenutno na voljo. Obenem se s tem priporočilom poziva Komisijo, naj do leta 2026 pripravi predlog metodologije za zbiranje podatkov za merjenje deleža ljudi z manj priložnostmi med vsemi učečimi se, ki v sektorjih izobraževanja, usposabljanja ter mladinskem in športnem sektorju sodelujejo v učni mobilnosti v tujini, pri čemer naj ustrezno upošteva morebitno občutljivost takih podatkov in državam članicam ne nalaga dodatnih upravnih bremen. Svet se lahko na podlagi tega predloga dogovori o cilju na ravni EU, ki ga je treba doseči do leta 2030.
26. To priporočilo ne posega v prihodnja pogajanja o instrumentih Unije za financiranje v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira.

²³ Resolucija Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030) (UL C 66, 26.2.2021, str. 1).

27. Glede na člen 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in v skladu s sporočilom Komisije z dne 3. maja 2022 z naslovom „Postavljanje ljudi na prvo mesto, zagotavljanje trajnostne in vključujoče rasti, izkoriščanje potenciala v najbolj oddaljenih regijah EU“²⁴ bi morale priporočilo upoštevati poseben položaj teh najbolj oddaljenih regij iz navedenega člena s ciljem spodbujanja učne mobilnosti v te regije in iz njih.
28. V skladu z izvedbenimi smernicami za Strategijo programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota za vključevanje in raznolikost²⁵ v tem priporočilu ovire za učno mobilnost vključujejo invalidnost, zdravstvene težave, ovire, povezane s sistemi izobraževanja in usposabljanja, kulturne razlike, socialne ovire (vključno s socialno-psihološkimi in družinskimi ovirami), ekonomske ovire, ovire, povezane z diskriminacijo, in geografske ovire
-

²⁴ COM(2022) 198 final.

²⁵ Izvedbene smernice – Strategija programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota za vključevanje in raznolikost.

JE SPREJEL TO PRIPOROČILO IN DRŽAVAM ČLANICAM PRIPOROČA, NAJ:

v skladu z značilnostmi nacionalnih sistemov šolskega izobraževanja, poklicnega izobraževanja in usposabljanja, visokošolskega izobraževanja in izobraževanja odraslih ter mladinskega in športnega sektorja ter ob ustreznem upoštevanju akademske svobode visokošolskih ustanov in avtonomije ustanov za izobraževanje in usposabljanje:

1. spodbujajo nemoteno gibanje vseh učečih se, izobraževalcev in osebja v evropskem izobraževalnem prostoru, da se podpre razvoj ključnih kompetenc, zlasti pridobivanje znanja, spretnosti in odnosov, ki so bistveni za zeleni in digitalni prehod, vzpostavita zaupanje in razumevanje med sistemi izobraževanja in usposabljanja ter mladinskim in športnim sektorjem ter spodbuja aktivno državljanstvo;
2. si prizadevajo za programe učne mobilnosti, ki so inkluzivni, okoljsko trajnostni, izkoriščajo digitalne tehnologije in spodbujajo skupne vrednote EU²⁶;

²⁶ Kot je navedeno v členu 2 Pogodbe o Evropski uniji in Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.

3. okrepijo prizadevanja za uresničevanje mobilnosti za vse in si prizadevajo do leta 2030 doseči cilje na ravni EU na naslednji način:

- a) v visokošolskem izobraževanju bi morale izkušnjo učne mobilnosti v tujini imeti vsaj 23 % diplomantov;
- b) v poklicnem izobraževanju in usposabljanju bi morale izkušnjo učne mobilnosti v tujini imeti vsaj 12 % učečih se.

Zgoraj navedena cilja predstavljata referenčno raven splošne uspešnosti EU in ju je treba izračunati na ravni EU. Države članice so pozvane, naj posamično prispevajo k doseganju teh ciljev, pri tem pa upoštevajo različna izhodišča in nacionalne razlike.

Svet bi lahko navedena cilja na ravni EU po potrebi pregledal glede na:

- predlog Komisije o posodobljeni metodologiji za zbiranje podatkov za visokošolsko izobraževanje;
- prihodnji pregled strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju;

4. se zavežejo inkluzivnemu pristopu k učni mobilnosti v vseh sektorjih izobraževanja in usposabljanja ter mladinskem in športnem sektorju, tako da bodo priložnosti za učno mobilnost dostopnejše ljudem z manj priložnostmi²⁷, in sicer na naslednji način:
- a) s prizadevanjem, da bi do leta 2027 skupaj dosegli vsaj 20-odstotni delež ljudi z manj priložnostmi med vsemi učečimi se, ki sodelujejo v učni mobilnosti v tujini²⁸;
 - b) z razmislekom o določitvi cilja na ravni EU, ki ga je treba doseči do leta 2030, in sicer na podlagi predloga, ki ga Komisija predloži do leta 2026 v zvezi z metodologijo zbiranja podatkov za merjenje deleža ljudi z manj priložnostmi med vsemi učečimi se, ki sodelujejo v učni mobilnosti v tujini v sektorjih izobraževanja in usposabljanja ter mladinskem in športnem sektorju;

²⁷ V skladu z Uredbo (EU) 2021/817 izraz „ljudje z manj priložnostmi“ pomeni osebe, ki se iz gospodarskih, socialnih, kulturnih, geografskih ali zdravstvenih razlogov, zaradi njihovega migrantskega ozadja ali razlogov, kot so invalidnost ali učne težave, ali iz katerih koli drugih razlogov, vključno s tistimi, ki lahko povzročijo diskriminacijo iz člena 21 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, srečujejo z ovirami, ki jim preprečujejo dejanski dostop do priložnosti za učno mobilnost.

²⁸ Ker trenutno na ravni EU ni kazalnika za inkluzivno učno mobilnost, bi bilo mogoče delež ljudi z manj priložnostmi med vsemi učečimi se, ki sodelujejo v učni mobilnosti v tujini, oceniti z uporabo podatkov o mobilnosti, pridobljenih v okviru programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota. Ti podatki nikakor ne zajemajo vseh vrst učne mobilnosti v tujini, vendar bi se lahko uporabili kot najbližji približek, ki je trenutno na voljo.

5. zagotovijo sodelovanje z deležniki na področju učne mobilnosti za izvajanje tega priporočila;
6. zagotovijo sistemske priložnosti za učno mobilnost tako, da:
 - a) razmislijo o možnosti, da učna mobilnost v tujini postane sestavni del sistemov šolskega izobraževanja, poklicnega izobraževanja in usposabljanja, vajeništva, visokošolskega izobraževanja ter izobraževanja in usposabljanja odraslih, in sicer s prizadevanjem za vključitev priložnosti za obdobja učne mobilnosti v tujini prek prožnih obdobj mobilnosti, izbirnih predmetov in drugih možnosti;
 - b) izobraževalne ustanove in izvajalce usposabljanja podprejo pri razvoju in izvajanju vse večjega števila čezmejnih skupnih dejavnosti, vključno s skupnimi programi, ki vodijo do skupnih diplom, s čim boljšim izkoriščanjem evropskih pobud, zlasti zavezništev evropskih univerz, centrov poklicne odličnosti, nacionalnih skupin za poklicno izobraževanje in usposabljanje, koalicij za inovacije in učiteljskih akademij Erasmus+, ter nadgradijo izkušnje zavezništev evropskih univerz, katerih cilj je 50-odstotna mobilnost med študenti z možnostmi za fizično, virtualno in kombinirano mobilnost;

- c) spodbujajo vhodno in izhodno učno mobilnost v neformalnem in priložnostnem učenju, mladinskem delu in prostovoljstvu ter jo vključijo vanje kot dragoceno in izvedljivo možnost mobilnosti za vse učeče se, izobraževalce in osebe, med drugim z ozaveščanjem, terenskim delom in drugo podporo pri izvajalcih neformalnega in priložnostnega učenja, lokalnih in regionalnih organih ter organizacijah na področju mladinskega dela in civilne družbe;
- d) podprejo uporabo meril kakovosti za pripravo, izvajanje in spremljanje dejavnosti učne mobilnosti, med drugim z opiranjem na standarde kakovosti, razvite v okviru programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota ter drugih programov učne mobilnosti, ter z osredotočanjem na dostopnost in inkluzijo takšnih dejavnosti;
- e) spodbujajo sodelovanje med organi, ki upravljajo in izvajajo instrumente financiranja na ravni EU ter mednarodni, nacionalni in regionalni ravni, da zagotovijo usklajene dejavnosti, ki podpirajo in spodbujajo učno mobilnost, hkrati pa preprečijo prekrivanja in čim bolj povečajo učinek virov;

7. spodbujajo učenje jezikov tako, da:

- a) okrepijo učenje jezikov na vseh stopnjah izobraževanja in usposabljanja, pa tudi v mladinskem in športnem sektorju, kjer je to mogoče, da se povečajo možnosti in priložnosti za učno mobilnost;
- b) podprejo dostop do jezikovnega izobraževanja in učenja, tudi za učeče se odrasle, da se izboljšajo večjezične kompetence ter se državljanom in državljkam omogoči, da v celoti izkoristijo učno mobilnost in povečajo svoje zaposlitvene možnosti;

8. podprejo sodelovanje v dejavnostih učne mobilnosti tako, da:

- a) oblikujejo kulturo vseživljenjske učne mobilnosti v vseh učnih fazah izobraževanja in usposabljanja ter v neformalnem in priložnostnem učenju, mladinskem delu, prostovoljstvu in športnih okoljih. Ukrepi, ki jih je treba v zvezi s tem sprejeti, lahko vključujejo:
 - i) razvoj različnih oblik in dejavnosti mobilnosti;
 - ii) podpiranje organizacij pošiljateljic in gostiteljic, ki imajo strategijo internacionalizacije;
 - iii) povečanje privlačnosti ustanov za izobraževanje in usposabljanje ter neformalnih in priložnostnih učnih okolij v mladinskem in športnem sektorju v smislu gostovanja in pošiljanja mobilnih učečih se;
 - iv) spodbujanje mrež diplomantov, da razvijajo in promovirajo učne izkušnje;

- b) spodbujajo sodelovanje med regionalnimi in lokalnimi organi, izvajalci izobraževanja in usposabljanja, mladinskim in športnim sektorjem, organizacijami civilne družbe, nevladnimi organizacijami in zasebnimi organi za pospeševanje in podpiranje izhodne učne mobilnosti, tudi za ljudi z manj priložnostmi, ter ustvarjajo prijazno okolje za udeležence vhodne učne mobilnosti iz tujine;
- c) organe in organizacije, ki upravljajo programe mobilnosti, tako v vlogi pošiljateljev kot gostiteljev, spodbujajo k zmanjšanju upravnega bremena za organizacije in udeležence ter nudenju jasnih navodil v celotnem prijavnem postopku;
- d) podprejo prožne oblike učne mobilnosti, ki lahko povečajo raznolikost nabora udeležencev in so odskočna deska za daljša obdobja mobilnosti, med drugim dejavnosti skupinske mobilnosti, kratkoročno mobilnost, kombinirane intenzivne programe ter vse druge učne izkušnje, ki lahko vodijo do mikrodokazil, v skladu z evropskim pristopom k mikrodokazilom za vseživljenjsko učenje in zaposljivost;
- e) ovrednotijo delo izobraževalcev, osebja in mladinskih delavcev, ki pripravljajo in izvajajo projekte in dejavnosti učne mobilnosti, tako da te vključijo v njihov poklic, ter priznavajo dodano vrednost mobilnosti osebja;

9. zagotovijo informacije o priložnostih za učno mobilnost tako, da:

- a) po potrebi uvedejo promotorje učne mobilnosti – koordinatorje, kontaktne točke, ambasadorje ali posebne informacijske centre za učno mobilnost – na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, da delijo svoje strokovno znanje z izvajalci izobraževanja in usposabljanja, mladinskim in športnim sektorjem, organizacijami civilne družbe in zasebnimi organi, podprejo sodelovanje v dejavnostih učne mobilnosti ter se povezujejo na nacionalni ravni in znotraj EU;
- b) učečim se ponudijo ciljno usmerjene informacije o priložnostih za učno mobilnost skozi celotno vseživljenjsko učenje, med drugim v šolah, mladinskem in delovnem okolju, pri izvajalcih poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter učenja odraslih, izvajalcih na področju mladinskega dela in prostovoljstva, v visokošolskih ustanovah in pri delodajalcih, na podlagi sodelovanja s promotorji učne mobilnosti ter vključitve informacij o priložnostih za učno mobilnost v študijsko in karierno svetovalno delo;
- c) promovirajo koristi obdobja mobilnosti v tujini ter nudijo nasvete, namige in mentorstvo, zlasti učečim se z manj priložnostmi, med drugim s čim boljšim izkoriščanjem aplikacije Erasmus+;

- d) organizacije gostiteljice spodbujajo, da poskrbijo za nemoten sprejem prihajajočih učečih se, med drugim z dajanjem na voljo zlahka dostopnih informacij in ustreznega gradiva;
- e) zagotovijo informacije o možnostih za mobilnost z optimizacijo uporabe in delovanja mrež Euroguidance in Eurodesk;
- f) zagotovijo informacije o življenjskih in delovnih razmerah v državah gostiteljicah z uporabo informacij, ki so na voljo na portalu EURES (o življenjskih in delovnih razmerah v vseh državah članicah in državah Efte) ter v ustreznem razdelku Kotička EU za učenje, med drugim s povezovanjem teh informacij z nacionalnimi portali za učno mobilnost;

10. podprejo preglednost in priznavanje učnih izidov tako, da:

- a) sprejmejo potrebne ukrepe za doseganje avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih kvalifikacij in izidov učnih obdobj v tujini na visokošolski ravni ter dosežejo znaten napredek v smeri avtomatičnega vzajemnega priznavanja kvalifikacij višjega sekundarnega izobraževanja in usposabljanja, ki omogočajo dostop do visokošolskega izobraževanja, in izidov učnih obdobj v tujini v višjem sekundarnem izobraževanju in usposabljanju, vključno s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem, tudi v okviru virtualnega in kombiniranega učenja, in sicer z nudenjem svetovanja in usposabljanja za izvajalce izobraževanja in usposabljanja ter z zagotavljanjem doslednosti pri odločanju o priznavanju;
- b) v celoti izkoristijo programe in orodja, ki so na voljo in lahko podprejo priznavanje učnih rezultatov, vključno s spodbujanjem doslednih nacionalnih pristopov k avtomatičnemu vzajemnemu priznavanju in zagotavljanjem, da zunanji sistem zagotavljanja kakovosti izvajajo neodvisne agencije za zagotavljanje kakovosti, vpisane v EQAR;
- c) ustanove za izobraževanje in usposabljanje spodbujajo k evidentiranju odločitev o priznavanju učnih izidov, ob upoštevanju pravil o varstvu podatkov, da se zagotovita doslednost in preglednost odločanja skozi čas in med različnimi organizacijskimi strukturami ustanov, z namenom zagotoviti razumevanje koncepta in opredelitve avtomatičnega vzajemnega priznavanja;
- d) sprejmejo ukrepe za priznavanje kompetenc, pridobljenih z učno mobilnostjo v okviru neformalnega in priložnostnega učenja, mladinskega dela in prostovoljstva, s spodbujanjem sodelovanja pri ureditvah vrednotenja med zadevnimi organi v vseh sektorjih izobraževanja in usposabljanja, izvajalci neformalnega učenja in organizacijami civilne družbe, da se lahko izidi neformalnega in priložnostnega učenja lažje uporabijo v formalnem izobraževanju in usposabljanju ter na trgu dela;

- e) izvajalce izobraževanja in usposabljanja ter organizatorje dejavnosti učne mobilnosti za mlade, mladinskega dela in prostovoljstva podprejo pri sistematični uporabi okvirov in instrumentov EU, med drugim Europassa, večjezične klasifikacije evropskih spretnosti, kompetenc in poklicev, evropskih digitalnih dokazil o učenju, evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje, Europass mobilnosti, Youthpassa, in/ali nacionalnih okvirov, da se podprejo opredeljevanje, dokumentiranje, ocenjevanje in – kjer je ustrezno – certificiranje kompetenc, pridobljenih z učno mobilnostjo;
- f) razmislijo o sprejetju ukrepov za ratifikacijo Unescove Globalne konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij, da se izboljša pravično in pregledno priznavanje kvalifikacij iz tretjih držav ter delnega študija in predhodnega izobraževanja; javno objavijo informacije o postopkih priznavanja kvalifikacij iz tretjih držav;
- g) s sodelovanjem na področju politik, zlasti s svetovnim dialogom o politikah v okviru bolonjskega procesa ter sodelovanjem med organi za priznavanje in agencijami za zagotavljanje kakovosti, razvijajo zmogljivosti visokošolskih ustanov v tretjih državah in usklajujejo postopke zagotavljanja kakovosti, da se čim bolj izkoristijo učni izidi študentov iz tretjih držav, pridobljeni v okviru izkušenj mobilnosti, in se zagotovi polno priznavanje obdobj mobilnosti zadevnih študentov za pridobitev diplom v njihovih domačih državah;

11. podprejo prehod na trg dela in delovno mobilnost tako, da:

- a) olajšajo prehod z učne mobilnosti na delovno mobilnost, pri čemer mobilnim učečim se ter izobraževalcem in osebju ter mladinskim delavcem pomagajo pri dostopu do podpore za iskalce zaposlitve, ki jo nudijo javne službe za zaposlovanje in EURES;
- b) prek programa Erasmus+ pomagajo učečim se, vključno z mladimi diplomanti, opraviti pripravništvo v tujini, da razvijajo podjetniške, inovativne, ustvarjalne in medkulturne spretnosti;
- c) zadevne organizacije spodbujajo h gostitvi pripravnikov iz tujine, med drugim z ozaveščanjem in dostopnimi informacijami;

12. poskrbijo za bolj inkluzivno in dostopno učno mobilnost tako, da:

- a) razvijejo namenske ukrepe za podporo mobilnosti ljudi z manj priložnostmi v sistemih izobraževanja in usposabljanja ter v mladinskem in športnem sektorju;
- b) odpravijo ovire za ljudi z manj priložnostmi in obravnavajo njihove potrebe že v zgodnjih fazah načrtovanja učnih dejavnosti;

- c) nudijo podporo za dostopnost učne mobilnosti ljudem z manj priložnostmi ter podporo organizacijam, ki jih gostijo, na primer z zagotavljanjem ustreznega financiranja na nacionalni ali regionalni ravni ter spodbujanjem sinergij med različnimi instrumenti financiranja na ravni EU ter mednarodni, nacionalni in regionalni ravni;
- d) zagotovijo dostopne, najnovejše in pravočasne informacije o razpoložljivih sredstvih za financiranje učne mobilnosti, časovnem razporedu plačil in drugi podpori, ki je na voljo učečim se;
- e) mobilnim učečim se pomagajo z odpravljanjem pomanjkanja študentskih stanovanj v sodelovanju z ustreznimi nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi;
- f) v skladu z zakonodajo EU in nacionalno zakonodajo udeležencem učne mobilnosti, zlasti mladoletnim, vključno z vajenci, pripravniki, mladimi raziskovalci, mladinskimi delavci in prostovoljci, zagotovijo ustrezno zaščito v smislu zavarovanja, delovnih standardov, zahtev glede zdravja in varnosti, davkov in socialne varnosti, vključno z dostopom do zdravstvenega varstva, ter – kjer je ustrezno – možnostjo zbiranja pokojninskih pravic;

13. poskrbijo za bolj okoljsko trajnostno učno mobilnost tako, da:
- a) kjer je ustrezno, uporabijo bolj trajnostna prevozna sredstva za potovanje iz destinacij učne mobilnosti in do njih ter med obdobji mobilnosti in zagotovijo smernice v zvezi s trajnostnem potovanjem;
 - b) izvajalcem izobraževanja in usposabljanja, mladinskemu in športnemu sektorju ter organizacijam civilne družbe, ki organizirajo dejavnosti učne mobilnosti, z usposabljanjem, smernicami in izmenjavo dobrih praks pomagajo trajnostne prakse vključiti v njihove vsakodnevne dejavnosti;
 - c) izvajalce izobraževanja in usposabljanja ter mladinski in športni sektor na organizacijski ravni podpirajo pri prizadevanjih za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz potovanj v okviru učne mobilnosti;
14. z uporabo digitalnih tehnologij olajšajo učno mobilnost tako, da:
- a) spodbujajo razvoj in uporabo interoperabilnih IT sistemov, ki temeljijo na skupnih evropskih standardih; ti sistemi naj bi učečim se, izobraževalcem in osebju dovoljevali, da ob polnem spoštovanju veljavne zakonodaje o varstvu podatkov upravljajo in evidentirajo izkušnje učne mobilnosti, organizacijam pa omogočali, da zagotavljajo informacije o priložnostih za mobilnost, upravljajo mobilnost, podpirajo avtomatično vzajemno priznavanje in zmanjšajo upravno breme, in sicer s koriščenjem značilnosti pobude za evropsko študentsko izkaznico in orodij, ki jih ponuja platforma Europass, vključno z digitalizacijo dokazil o učenju s pomočjo infrastrukture za evropska digitalna dokazila o učenju;

- b) prispevajo k pobudam, ki podpirajo mobilnost raziskovalcev ter zagotavljajo ustrezne informacije in podporne storitve, vključno s spletiščem EURAXESS²⁹ in prihodnjo platformo evropskega raziskovalnega prostora (ERP) za talente³⁰;
- c) zagotovijo podporo izvajalcem izobraževanja in usposabljanja, mladinskemu in športnemu sektorju ter organizacijam civilne družbe, s čimer se jim omogoči, da po potrebi na svoji ravni vzpostavijo in uporabijo nova digitalna orodja in/ali uporabijo obstoječa digitalna orodja za dopolnitev fizične mobilnosti;
- d) podprejo razvoj visokokakovostnih kombiniranih oblik mobilnosti s prilagoditvijo obstoječih nacionalnih okvirov, da se dodatno olajšajo komplementarne inovativne oblike mobilnosti, ki uporabljajo digitalne tehnologije;
- e) preučijo, kako lahko umetna inteligenca pomaga pri premagovanju ovir za učno mobilnost;

15. z učno mobilnostjo spodbujajo vrednote EU tako, da:

- a) vse učeče se, izobraževalce in osebje spodbujajo, da med obdobjem učne mobilnosti v tujini sodelujejo v življenju gostiteljskih skupnosti, vključno s prostovoljskimi aktivnostmi;
- b) izkušnje učne mobilnosti obogatijo z usposabljanjem o medkulturni ozaveščenosti, državljski udeležbi, digitalni in medijski pismenosti ter znanjem o EU in njenih vrednotah ter temeljnih pravicah;
- c) prihajajočim učečim se, izobraževalcem in osebju zagotovijo informacije o lokalnih razmerah ter prek mentorjev in upravne podpore ustvarijo kulturo dobrodošlice;

²⁹ EURAXESS – mobilnost znanstvenikov je enotna vstopna točka za raziskovalce in inovatorje, ki želijo s selitvijo v druge države napredovati na svoji poklicni poti in v osebnem razvoju.

³⁰ Cilj ukrepa ERP za talente evropskega raziskovalnega prostora, ki se podpira v okviru programa Obzorje Evropa, je povečati interoperabilnost poklicnih poti in zaposljivost talentov na področju raziskav in inovacij v vseh sektorjih.

- d) zagotovijo, da mobilni učeči se, izobraževalci in osebje uživajo najvišjo stopnjo akademske svobode; ustanove za izobraževanje in usposabljanje spodbujajo, da razvijejo kulturo kakovosti, med drugim tudi z zagotavljanjem kakovosti, s katero se v obdobjih mobilnosti zagotovi popolno spoštovanje načel akademske integritete;

16. promovirajo EU kot učno destinacijo tako, da:

- a) tesno sodelujejo za povečanje privlačnosti EU z uporabo obstoječih nacionalnih in regionalnih pobud, kot je projekt visokošolskega izobraževanja Študij v Evropi;
- b) olajšujejo učno mobilnost z ostalimi deli sveta, zlasti z državami s širitveno perspektivo, s tesnejšim sodelovanjem med njihovimi pristojnimi organi in ustanovami za izobraževanje in usposabljanje ter tistimi v EU; v zvezi s tem lahko partnerstva za privabljanje talentov služijo kot okvir za tesnejša partnerstva za sodelovanje s ključnimi tretjimi državami v skladu z medsebojno dogovorjenimi cilji; takšno sodelovanje lahko pripomore k temu, da učna mobilnost posredno prispeva k odpravi vrzeli v spretnostih v tretjih državah in EU, na primer z osredotočanjem na vrzeli v spretnostih v sektorjih, na katere vplivata zeleni in digitalni prehod, ter izboljšanjem zaposljivosti učečih se;
- c) podprejo pravočasno izdajo vizumov za dolgoročno bivanje in dovoljenj za prebivanje državljanom tretjih držav, ki so izbrani za učno priložnost v državi članici, v skladu z Direktivo (EU) 2016/801³¹ ali vizumov za kratkoročno bivanje v skladu z Uredbo (ES) št. 810/2009³², odvisno od predvidenega trajanja bivanja v EU;

³¹ Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušek au pair (UL L 132, 21.5.2016, str. 21).

³² Uredba (ES) št. 810/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o vizumskem zakoniku Skupnosti (Vizumski zakonik) (UL L 243, 15.9.2009, str. 1).

17. podprejo izvajanje tega priporočila tako, da:

- a) spodbujajo strateške razprave na evropski, nacionalni in regionalni ravni ter med državami članicami o morebitnih strategijah ali pristopih za internacionalizacijo in/ali mobilnost, izmenjavo dobrih praks in udeležbo v dejavnostih vzajemnega učenja v sodelovanju z vsemi ustreznimi deležniki;
- b) do konca leta 2026 Komisijo obvestijo o obstoječih ali načrtovanih strategijah ali pristopih za internacionalizacijo in/ali mobilnost, ki bi lahko podprli izvajanje tega priporočila v visokošolskem izobraževanju, poklicnem izobraževanju in usposabljanju, šolskem izobraževanju, izobraževanju odraslih ter mladinskem in športnem sektorju, pri tem pa obravnavajo tako izhodno kot vhodno učno mobilnost –

POZIVA KOMISIJO, NAJ:

18. do leta 2026 v tesnem sodelovanju z državami članicami ter na podlagi strokovnega mnenja stalne skupine za kazalnike in merila oblikuje predlog metodologije za zbiranje podatkov (kot je navedeno v priporočilih 3 in 4) za merjenje:
- v visokošolskem izobraževanju – deleža diplomantov z izkušnjo učne mobilnosti v tujini;
 - deleža ljudi z manj priložnostmi med vsemi učečimi se, ki sodelujejo v učni mobilnosti v tujini v sektorjih izobraževanja in usposabljanja ter mladinskem in športnem sektorju;
- ustrezno upošteva morebitne občutljivosti v zvezi s podatki, povezanimi z inkluzivno učno mobilnostjo, in se izogiba nalaganju dodatnih upravnih bremen državam članicam; Svetu redno poroča o doseženem napredku (prek njegovega ustreznega pripravljalnega telesa, Odbora za izobraževanje);
19. podpira izmenjavo dobrih praks, sodelovanje v dejavnostih vzajemnega učenja ter strateške razprave na evropski, nacionalni in regionalni ravni ter med državami članicami iz priporočila 17;

20. nadalje podpira izvajanje tega priporočila na podlagi sodelovanja med delovnimi skupinami strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju ter v sodelovanju s stalno skupino za kazalnike in merila (SGIB).
21. popiše področja ukrepanja obstoječih instrumentov financiranja na ravni EU ter mednarodni, nacionalni in regionalni ravni za ozaveščanje o njihovih možnih ukrepih in dobrih praksah v podporo učni mobilnosti ter spodbujanje učinkovitega sinergijskega pristopa med vsemi zadevnimi deležniki;
22. sodeluje z državami članicami, med drugim v okviru stalne skupine za kazalnike in merila, in zadevnimi deležniki za nadaljnje izboljševanje kakovosti in razpoložljivosti podatkov ter razvoj metodologij na ravni EU za zbiranje in analizo podatkov (vključno z raziskavami, na primer evropsko raziskavo o spremljanju diplomantov) o učni mobilnosti v vseh sektorjih izobraževanja in usposabljanja ter mladinskem in športnem sektorju, pri čemer se lahko upoštevata tudi inkluzija in teritorialna raznolikost, ob polnem spoštovanju zakonodaje EU o varstvu podatkov in brez ustvarjanja dodatnih bremen za države članice;

23. v tesnem sodelovanju s strokovnjaki iz držav članic prenovi pregled stanja na področju mobilnosti za spremljanje izvajanja tega priporočila in njegovo področje uporabe razširi na vse sektorje izobraževanja in usposabljanja ter mladinski in športni sektor;
24. spodbuja in podpira participacijo mladih pri načrtovanju in izvajanju strategij in programov učne mobilnosti na nacionalni, regionalni, lokalni in evropski ravni;
25. nadalje razvija, spodbuja in zagotavlja podporo v okviru programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota za uporabo orodij EU, ki podpirajo izvajanje učnih obdobj v tujini, kot sta mreži Euroguidance in Eurodesk, pobuda za evropsko študentsko izkaznico, spletna jezikovna podpora, platforma European School Education Platform, evropski mladinski portal, splošno spletno usposabljanje, Youthpass in Europass;
26. nadalje razvija, optimizira, spodbuja in zagotavlja podporo v okviru programa Erasmus+ za uporabo orodij EU, ki podpirajo preglednost in vrednotenje izidov učnih obdobj v tujini in dokazil, med katerimi so zlasti Youthpass in platforma Europass oz. potrdilo Europass mobilnost, tudi z izboljšanjem semantične interoperabilnosti prek evropskega učnega modela in evropskih digitalnih dokazil o učenju;
27. nadalje razvija in zagotavlja podporo visokošolskim ustanovam in zavezništvom visokošolskih ustanov, kot so „Evropske univerze“, da bi jim omogočili izvajanje skupnih programov in podeljevanje skupnih diplom v skladu z orodji EU in bolonjskimi orodji;

28. nadalje razvija in zagotavlja podporo zavezništvom evropskih univerz, med drugim s programom Erasmus+ in podporo politikam, da se jim omogoči, da v celoti izkoristijo svoj potencial in so zgled visokošolskemu sektorju s pospeševanjem nemotene in integrirane mobilnosti v evropskih meduniverzitetnih kampusih, spodbujanjem uporabe mikrodokazil ter preučevanjem možnosti in potrebnih korakov – v tesnem sodelovanju z državami članicami, visokošolskimi ustanovami, študentskimi organizacijami in ustreznimi deležniki – za morebitni razvoj oznake skupne diplome, ki bi temeljila na skupnem sklopu soustvarjenih evropskih meril;
29. nadalje razvija in zagotavlja podporo za prostovoljne pobude EU, ki lahko povečajo mobilnost na področju izobraževanja in usposabljanja, kot so učiteljske akademije Erasmus+ in centri poklicne odličnosti;
30. zagotavlja nadaljnjo podporo iz programa Erasmus+ s spodbujanjem sodelovanja in vzajemnega učenja med državami članicami, da bi zagotovili avtomatično vzajemno priznavanje kvalifikacij in izidov učnih obdobij v tujini v sektorjih izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh, tudi za virtualno in kombinirano učenje;
31. nadalje podpira države članice pri njihovem prehodu na celovit pristop k poučevanju in učenju jezikov, zlasti z dejavnostmi vzajemnega učenja, spodbujanjem pobud in dogodkov, kot je evropski dan jezikov, ter sodelovanjem z deležniki in mednarodnimi organizacijami, kot sta Svet Evrope in njegov Evropski center za sodobne jezike ter OECD, za razvoj inovativnih orodij za učenje jezikov, vključno z digitalnimi orodji in orodji umetne inteligence;

32. spodbuja razvoj sinergij in dopolnjevanj med programi EU, ki obravnavajo učno mobilnost, kot sta Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota, in drugimi instrumenti financiranja na ravni EU ter mednarodni, nacionalni in regionalni ravni, kot so skladi kohezijske politike, zlasti Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski socialni sklad plus, skupaj z njegovo pobudo ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve), da bi čim bolj povečali učinek ukrepov, ki spodbujajo priložnosti za učno mobilnost v vseh državah članicah, med drugim s podpiranjem izvajanja orodij in strategij za povečanje udeležbe ljudi z manj priložnostmi;
33. države članice na njihovo zahtevo podpira pri prizadevanjih za reformo in okrepitev strategij ali pristopov za internacionalizacijo in/ali mobilnost na nacionalni ravni in v več državah z uporabo orodij EU, kot so Instrument za tehnično podporo in priložnosti v okviru programa Erasmus+;
34. do leta 2025 pripravi študijo o priložnostih, izzivih in učinkih uravnotežene mobilnosti (vključno s kreditno mobilnostjo in mobilnostjo za pridobitev diplome) v EU, ob upoštevanju različnih posledic pojava kroženja možganov.

V Bruslju,

Za Svet

Okvir politike za mobilnost učiteljev

V sporočilu Komisije iz leta 2020 o uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025³³ je navedeno, da bo Komisija „sodelovala z državami članicami in zainteresiranimi stranmi pri oblikovanju okvira politike za povečanje števila in kakovosti priložnosti za učno mobilnost učiteljev v Evropi na podlagi njihovih dejanskih potreb po mobilnosti“.

Resolucija Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030)³⁴ vsebuje posebne ukrepe za obravnavanje prednostnega področja učiteljev in mentorjev. Zadevni ukrepi vključujejo tudi preučitev možnosti razvoja okvira politike za mobilnost učiteljev.

³³ COM(2020) 625 final.

³⁴ UL C 66, 26.2.2021, str. 1.

Razlog za takšen okvir je v tem, da pri učiteljih obstajajo specifični izzivi, ki so analizirani tudi v delovnem dokumentu služb Komisije SWD(2023) 719 final.

V tem okviru je opisan sklop ukrepov, ki se lahko izvajajo na šolski, lokalni, regionalni in sistemski ravni za obravnavanje ovir za mobilnost učiteljev, ugotovljenih v državah članicah EU. Okvir naj bi služil kot navdih za deležnike, ki želijo razviti lastne strategije za mobilnost učiteljev v skladu s svojimi sistemi, ter se uporabljal kot zbirka idej za povečanje mobilnosti učiteljev. Dopolnjuje in razširja ukrepe, opredeljene v Sklepih Sveta o izboljšanju mobilnosti učiteljev in mentorjev, zlasti evropske mobilnosti, med začetnim in nadaljnjim izobraževanjem in usposabljanjem³⁵, pa tudi promoviranje vrednosti mobilnosti učiteljev v šolah in skupnostih. V sklepih Sveta je poudarjen pozitiven učinek učne mobilnosti v tujini na profesionalni razvoj učiteljev ter sisteme izobraževanja in usposabljanja, opredeljene pa so tudi ovire za mobilnost. V tej prilogi je obravnavana potreba po premagovanju teh ovir, da bi mobilnost učiteljev v skladu s potrebami nacionalnih sistemov izobraževanja in usposabljanja postala izvedljiva pot v začetnem izobraževanju in med stalnim profesionalnim razvojem učiteljev.

³⁵ UL C 167, 21.4.2022, str. 2.

Osnovna ideja je, da bi morala biti učna mobilnost sestavni del začetnega izobraževanja in profesionalnega razvoja učiteljev, saj lahko poveča privlačnost učiteljskega poklica in je bistvena za nadaljnji razvoj šol ter sistemov izobraževanja in usposabljanja na poti do evropskega izobraževalnega prostora.

Komisija bo zlasti z izmenjavo najboljših praks in vzajemnim učenjem države članice podpirala pri vzpostavljanju potrebnih ureditev in ukrepov, opisanih v tem dokumentu. Ti ukrepi bodo temeljili na dobrih praksah, razvitih v okviru programa Erasmus+, kot so učiteljske akademije Erasmus+, katerih cilj je podpreti učitelje na začetku njihovih poklicnih poti in okrepiti njihov profesionalni razvoj.

V skladu z nacionalnim sistemom svoje države članice bi lahko deležniki na šolski, regionalni, lokalni in sistemski ravni navedene splošne cilje dosegli z naslednjimi ukrepi:

1. Zagotavljanje priložnosti za mobilnost v okviru začetnega izobraževanja in stalnega profesionalnega razvoja učiteljev
 - a) Začetno izobraževanje
 - razmislek o vključitvi priložnosti inkluzivne in spolno uravnotežene mobilnosti v začetno izobraževanje učiteljev kot priporočenega dela izobraževalnih programov;
 - priznavanje učne mobilnosti kot sestavnega dela začetnega izobraževanja učiteljev, zlasti priznavanje poučevanja v tujini kot enakovrednega šolskemu usposabljanju v nacionalni ustanovi za izobraževanje ali usposabljanje, kot je ustrezno;
 - kadar je izvedljivo, določitev terminov (obdobji mobilnosti) v akademskem letu vsakega začetnega izobraževanja učiteljev, da lahko študenti učiteljskega poklica enostavno sodelujejo v obdobjih mobilnosti, ne da bi to vplivalo na njihov študij;
 - vključitev modulov ali elementov, ki so namenjeni zagotavljanju spretnosti in kompetenc, potrebnih za preživljanje obdobji učne mobilnosti v tujini, v začetno izobraževanje učiteljev;

b) Stalni profesionalni razvoj

- priznavanje izidov obdobja mobilnosti učitelja v tujini kot legitimnega in koristnega dela njihovih poklicnih dejavnosti;
- kadar je izvedljivo, opredelitev obdobji mobilnosti, v katerih sta pošiljanje in gostitev učiteljev in bodočih učiteljev primerna in enostavno izvedljiva ter so po potrebi zagotovljeni nadomestni učitelji, ter vključitev teh obdobji mobilnosti v šolsko leto;
- sklepanje dvostranskih sporazumov na nacionalni ali, če je ustrezno, regionalni ravni za olajšanje zlasti priznavanja in primerljivosti pridobljenih spretnosti in kompetenc (npr. s skupnim okvirom za kakovost in uporabo standardizirane terminologije glede spretnosti, ki je na voljo na evropski ravni);
- kadar je to izvedljivo in skladno z nacionalnimi kompetencami, podpiranje šol z ustreznimi viri in prožnimi postopki, kadar je potrebno začasno nadomeščanje učiteljev, ki sodelujejo v mobilnosti;

2. Izboljšanje sodelovanja na lokalni ravni z razvojem in izvajanjem strateškega pristopa k mobilnosti učiteljev

a) Vključitev mobilnosti učiteljev v splošni razvoj šol

- spodbujanje oblikovalcev politik, vodstvenih delavcev šol, izobraževalcev učiteljev in zadevnih deležnikov, da določijo, kako se učna mobilnost, vključno z mobilnostjo učiteljev, ne glede na njihov predmet poučevanja ali spol, lahko vključi v strategijo za razvoj šol;
- razmislek o določitvi kratko-, srednje- in dolgoročnih ciljev za učno mobilnost, da bi postala del splošne strategije za razvoj šol, vključno s pošiljanjem in gostitvijo učiteljev (vključno z učitelji na usposabljanju in drugim šolskim osebjem) ter projekti za sodelovanje z organizacijami v tujini (vključno s spletnim sodelovanjem);

- izvajanje postopne strategije za uresničitev teh ciljev, začnši z uporabo digitalnih orodij in platform, dvostranskim sodelovanjem in sodelovanjem s čezmejnimi regijami;
- kadar je izvedljivo, spodbujanje sodelovanja med šolami na istem območju ali v isti regiji, da se olajša nadomeščanje učiteljev, ki sodelujejo v programih učne mobilnosti;
- izkoriščanje lokalnega sistema organizacij, ki sodelujejo v izobraževanju in usposabljanju, pri iskanju partnerjev v tujini;
- vzpostavitev mrež sodelujočih ustanov med državami članicami za razvoj sistema za mobilnost učiteljev na podlagi registrov lokalnih, regionalnih in nacionalnih izobraževalnih organov, šolskih konzorcijev, skupnosti eTwinning in drugih obstoječih mrež;
- krepitev mobilnosti učiteljev z izboljšanjem njihovih jezikovnih kompetenc, povečanjem uporabe inovativnih metod poučevanja in učenja jezikov ter uvajanjem večjezičnosti v razredu;

b) Dodelitev potrebnih virov

- razmislek o dodelitvi namenskega osebja (koordinatorjev za mobilnost) za pripravo ter izvajanje projektov in dejavnosti mobilnosti, vključno z mentorstvom za mobilne učitelje, podpiranjem ustanov gostiteljic in pošiljateljic ter ukvarjanjem z logističnimi in upravnimi postopki v zvezi z, na primer, nastanitvijo, obdavčitvijo dohodkov in socialno varnostjo, na najustreznejši ravni (šole ter lokalni organi s področja izobraževanja in usposabljanja);
- razmislek o združevanju virov na ravni lokalnih organov s področja izobraževanja in usposabljanja za obvladovanje upravne delovne obremenitve, ki izhaja iz priprave in upravljanja projektov mobilnosti, zlasti da se šolam, ki imajo najmanj sredstev, omogoči sodelovanje v dejavnostih učne mobilnosti;
- krepitev zmogljivosti ustanov za izobraževanje in usposabljanje za gostitev dejavnosti mobilnosti delovno aktivnih in bodočih učiteljev ter sodelovanje v njih, pri čemer se v celoti izkoristi sodelovanje z učiteljskimi akademijami Erasmus+;
- priznavanje dela osebja, ki na terenu omogoča priložnosti za mobilnost;
- podpiranje šol, ki so dejavne v projektih mobilnosti, tako da se jim zagotovijo dodatni viri;
- spodbujanje sinergij z drugimi lokalnimi in nacionalnimi skladi ter skladi EU, zlasti z Evropskim socialnim skladom plus in Evropskim skladom za regionalni razvoj, poleg programa Erasmus+;

3. Promoviranje koristi učne mobilnosti in podpiranje učne mobilnosti s potrebnim usposabljanjem;
- ozaveščanje nosilcev odločanja na vseh ravneh sistema izobraževanja in usposabljanja (zlasti vodstvenih delavcev šol in drugih vodstvenih delavcev na lokalni in regionalni ravni) o koristih čezmejne učne mobilnosti za pedagoško osebje ter njenem učinku na razvoj organizacij, vključno s pomočjo učencem oz. dijakom pri razvijanju znanja tujih jezikov;
 - zagotavljanje usposabljanja vodstvenim delavcem šol (med drugim s sledenjem na delovnem mestu v tujini) o razvoju šol, ob podpori učne mobilnosti v tujini,
 - ustvarjanje spodbud za vodstvene delavce šol, ki svoje šole in osebje vključujejo v projekte mobilnosti, ter ovrednotenje njihovega dela;
 - ovrednotenje in spodbujanje pozitivnih učinkov takšnih izkušenj za učitelje, učeče se ter razvoj šol in šolskega izobraževanja na lokalni, regionalni in nacionalni ravni.
-

Okvir politike za mobilnost vajencev

Vajeništvo³⁶ je osrednja značilnost evropskih politik poklicnega izobraževanja in usposabljanja od leta 2010, kot je bilo najprej poudarjeno v Sporočilu iz Bruggeja, leta 2020 pa še v Osnabrüški deklaraciji in priporočilu Sveta z dne 24. novembra 2020 o poklicnem izobraževanju in usposabljanju za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost³⁷. Specifične prednostne naloge politike so se od takrat razvile in zdaj vključujejo uresničevanje čezmejne mobilnosti za namene učenja tudi za vajence. Mobilnost vajencev prinaša jasne koristi mladim in učečim se odraslim v smislu njihovega usposabljanja in zaposljivosti, podjetjem z razširitvijo spretnosti njihove delovne sile ter družbi kot celoti. Nekaterih spretnosti in kompetenc, ki jih lahko zagotovi čezmejna mobilnost (npr. znanje jezikov, medkulturne in organizacijske spretnosti ter druge prenosljive spretnosti ali specifične spretnosti na tehničnem področju, ki v podjetju/ustanovi pošiljatelju/-ici niso na voljo), ni mogoče pridobiti doma. Vendar imajo vajenci omejen dostop do izkušenj učne mobilnosti zaradi niza specifičnih ovir, kot so zapletenost pravnih obveznosti v zvezi z upravnim statusom vajencev, njihova starost, različni nacionalni programi vajeništva in izobraževalni programi ter tveganje izgube produktivnosti, s katerim se soočajo delodajalci. V tej prilogi je predlagan sklop ukrepov na nacionalni ravni, s katerimi bi lahko olajšali mobilnost vajencev na ravni sistema, posameznikov in podjetij. Služila naj bi kot navdih za deležnike, ki so pripravljeni razširiti mobilnost vajeništva, in kot nabor orodij za povečanje mobilnosti vajeništva. Temelji na določbah Priporočila Sveta z dne 15. marca 2018 o evropskem okviru za kakovostna in učinkovita vajeništva.

³⁶ V skladu s Priporočilom Sveta z dne 15. marca 2018 o evropskem okviru za kakovostna in učinkovita vajeništva (UL C 153, 2.5.2018, str. 1) vajeništvo pomeni formalne programe poklicnega izobraževanja in usposabljanja:

- (a) ki združujejo učenje v izobraževalnih ustanovah ali ustanovah za usposabljanje z veliko učenja na delovnem mestu v podjetjih in drugih delovnih okoljih,
- (b) na podlagi katerih se pridobijo nacionalno priznane kvalifikacije,
- (c) ki temeljijo na sporazumu, v katerem so določene pravice in obveznosti vajenca, delodajalca in po potrebi ustanove za poklicno izobraževanje in usposabljanje, ter
- (d) v okviru katerih vajenec prejme plačilo ali drugačno nadomestilo za svojo delovno prakso v okviru izobraževanja.

³⁷ UL C 417, 2.12.2020, str. 1.

Državam članicam se priporoča, naj razmislijo o uvedbi sklopa ukrepov za podporo mobilnosti vajencev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju na podlagi naslednjih načel:

1. Vidiki na ravni sistema za olajšanje mobilnosti vajencev
 - a) vključitev mobilnosti vajencev v nacionalno strategijo internacionalizacije za izobraževanje in usposabljanje, kadar je to ustrezno, ter po potrebi v sektorske (gospodarske) strategije. Za takšne strategije se lahko uporabi postopen pristop, ki temelji na kratkoročni mobilnosti in mobilnosti v čezmejnih regijah ali izbranih sektorjih ali ki spodbuja kratkoročne programe skupinske ali izmenične mobilnosti;
 - b) pospeševanje internacionalizacije z opiranjem na znanje in izkušnje centrov poklicne odličnosti, ki povezujejo referenčne izvajalce poklicnega izobraževanja in usposabljanja v vseh državah članicah, spodbujajo sodelovanje z najrazličnejšimi deležniki ter si prizadevajo za razvoj visokokakovostnih izobraževalnih programov in kvalifikacij, osredotočenih na sektorske potrebe po spretnostih in družbene izzive. Centri poklicne odličnosti se ukvarjajo z raznolikimi dejavnostmi, med drugim z vključevanjem mobilnosti učečih se v izobraževalne programe ter izboljšanjem priložnosti učečih se za mobilnost v tujini in kakovosti takšnih programov mobilnosti. Delujejo kot gonilna sila odličnosti in inovacij ter spodbujajo proaktivno vlogo poklicnega izobraževanja in usposabljanja v lokalnem in regionalnem gospodarskem razvoju;

- c) dodelitev namenskega osebja (npr. ambasadorjev, informacijskih točk, koordinatorjev za mobilnost) na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, da bi olajšali mobilnost vajencev in povečali ozaveščenost o njej, kar zadeva različne nacionalne in regionalne programe. To namensko osebje bi lahko pomagalo pri pripravi in izvajanju projektov in dejavnosti mobilnosti, vključno z mentorstvom za vajence, podpiranjem ustanov gostiteljic in pošiljateljic ter ukvarjanjem z logističnimi in upravnimi postopki;
- d) spodbujanje mobilnosti vajencev, tudi s spodbujanjem vzpostavljanja novih ali krepitvijo obstoječih mrež med delodajalci, izvajalci poklicnega izobraževanja in usposabljanja, javnimi službami za zaposlovanje in socialnimi partnerji, z uporabo obstoječih pobud, kot je evropska koalicija za vajeništva;
- e) razmislek o uvedbi ureditev v izobraževalnih programih, ki olajšujejo mobilnost vajencev, ne da bi bilo ogroženo dokončanje njihovega šolanja, ter priznavajo učne izide, dosežene v tujini (npr. z vključitvijo posebnega modula mobilnosti v izobraževalne programe ali uvedbo učenja na daljavo, kadar je to potrebno in mogoče);

- f) zagotavljanje enostavnega dostopa do informacij o pravnih in upravnih zahtevah za mobilnost vajencev, kar zadeva nadomestilo in pravni status vajencev, vključenih v mobilnost;
- g) zmanjšanje upravnega bremena v prijavnem postopku ter pospešitev postopkov izdaje vizumov in dovoljenj za prebivanje prihajajočim vajencem iz tretjih držav, kadar je to ustrezno in v skladu z Direktivo (EU) 2016/801³⁸;
- h) spodbujanje sklepanja dvostranskih sporazumov o mobilnosti vajencev z drugimi državami članicami in, kadar je to izvedljivo, tretjimi državami (ali regijami, če je ustrezno) za zmanjšanje še obstoječih ovir za priznavanje in primerljivost pridobljenih spretnosti in kompetenc (npr. s skupnim okvirom za kakovost, usmerjenim v specifična nacionalna vprašanja v zvezi z mobilnostjo vajencev in sistemom vajeništva v obeh državah);
- i) kadar je to izvedljivo, vključevanje socialnih partnerjev v vse faze načrtovanja, izvajanja in spremljanja strategij in programov za mobilnost vajencev;

³⁸ Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušek au pair (UL L 132, 21.5.2016, str. 21).

2. Podpora za vajence

- a) inkluzivno izvajanje mobilnosti in zagotavljanje posebne podpore za ljudi z manj priložnostmi;
- b) dopolnjevanje nepovratnih sredstev Erasmus+ z dodatnimi sredstvi za kritje stroškov mobilnosti vajencev;
- c) spodbujanje pedagoških ureditev in orodij v podporo mobilnosti vajencev, na primer z učenjem na daljavo, da se presežejo razlike v dualni strukturi učenja in usposabljanja;
- d) okrepljena podpora vajencem in terensko delo z njimi, vključno s podporo pri jezikovni pripravi (razvoj posebnega gradiva za učenje jezikov za nekatere poklice v jeziku(-ih) držav gostiteljic);
- e) oblikovanje spremljevalnih ukrepov za vajence, ki gredo v tujino, kot so sistem mentorjev oz. „prijateljev“ (buddy system) za pripravljalno fazo, virtualna mobilnost v pripravljalni fazi (za dopolnitev fizične mobilnosti) in v tujini ali podpora vajencem po njihovi vrnitvi, ko se ponovno vključijo v svoje delovno okolje in uporabijo novopridobljene spretnosti in kompetence;
- f) promoviranje priložnosti za vajence v šolah za poklicno izobraževanje in usposabljanje, vključno s priložnostmi v okviru programa Erasmus+ in mednarodnimi programi mobilnosti, prek namenske mreže svetovalcev in družbenih medijev;
- g) promoviranje priložnosti za vajence, ki so objavljene na spletnem portalu EURES, za pomoč mobilnim učečim se pri prehodu na trg dela;

3. Podpora za podjetja

- a) razmislek o zagotavljanju finančnih spodbud delodajalcem, da prejmejo nadomestilo za obdobje, ko so vajenci v tujini, ter vajencem, da bi jih spodbudili k vrnitvi k svojemu delodajalcu pošiljatelju (npr. dodatek za zaključek programa ali plačna subvencija v primeru zaposlitve po zaključku šolanja);
- b) razmislek o zagotavljanju ciljno usmerjene pomoči delodajalcem, zlasti malim in srednjim podjetjem, na primer s podpiranjem vzpostavljanja posredniških mrež med državami gostiteljicami in državami pošiljateljicami, po možnosti na sektorski ravni, za pomoč podjetjem pri organizacijskih vprašanjih in pravnih zahtevah;
- c) promoviranje čezmejnega sodelovanja med vladnimi službami, ki izvajajo poklicno usposabljanje in vajeništvo, ali javnimi službami za zaposlovanje in delodajalci s: preučitvijo ukrepov, ki ponujajo priložnosti za poklicno usposabljanje v tujini za vajence v sektorjih, na katere vpliva dvojni prehod; podpiranjem čezmejnega sodelovanja med temi vladnimi službami ali javnimi službami za zaposlovanje in združenji delodajalcev za odpravljanje pomanjkanja spretnosti v zelenih in digitalnih poklicih prek programov vajeništva ter razmislekom o čezmejnih regionalnih partnerstvih med temi vladnimi službami ali javnimi službami za zaposlovanje kot izhodiščni točki;
- d) promoviranje priložnosti v okviru programa Erasmus+ in evropske koalicije za vajeništva v podjetjih s poudarjanjem koristi gostitve in pošiljanja vajencev v okviru programov mobilnosti.
